

Garðyrkjakólinn Reykjavík
Fjölbautaskóli Suðurlands Haustönn 2025

YLMA3HA07
Ylræktun matjurta I

Kennari	Óli Finnsson	olibjorn@fsu.is
---------	--------------	-----------------

Áfangi

Ylræktun matjurta 1

Einingar: 7 fein

Hæfniprep 4

Lýsing

Fjallað ítarlega um ræktun á tómötum, gúrku og papriku. Tekin eru fyrir eftirfarandi atriði í umfjöllun um hverja tegund: uppruni, grasafræðileg lýsing, latneskt heiti, yrki, fjölgun, uppeldi, útplöntun, vaxtarrými, rótarbeðsefni, beðgerðir, vökvun, áburðarþörf og valkosti við áburðargjöf, hitakröfur, vöxtur og þroski, blóm- og aldinmyndun, almenn umhirða, plöntuvernd, uppskerustörf, geymsla og vörumeðhöndlun, skipulag og ræktunaráætlanir. Lífræn ylræktun ofangreindra tegunda kynnt.

Forkröfur

PLVE2FV05 (Plöntuvernd), PLEF3FV05 (Plöntulífeðlisfræði), ALYL3FV06 (Almenn ylræktun)

Þekkingarviðmið:

Nemandi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á:

- Helstu yrkjum á tómötum, gúrkum og papriku í ræktun í gróðurhúsum á Íslandi.
- Flokkunarfræði viðkomandi tegunda og grasafræðilegri lýsingu þeirra.
- Fjölgunaraðferðum sem notaðar eru við þessar tegundir.
- Ræktunartækni og umhirðu tegundanna við ræktun í gróðurhúsum.
- Aðferðum sem notaðar eru við plöntuvernd í þessari ræktun.
- Uppskeruaðferðum og meðhöndlun og geymslu afurða fram að sölu.
- Helstu þáttum varðandi lífræna ræktun þessara tegunda í gróðurhúsum.

Hæfniviðmið

Nemandi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- Hafa yfirsýn yfir ræktun tómata, gúrka og papriku í gróðurhúsum, metið með kynningu.
- Bera saman kosti og galla mismunandi yrkja þessara tegunda í ræktun í gróðurhúsum, metið með rökstuðningi.
- Setja upp viðeigandi áætlun um stýringu umhverfisþátta, metið með kynningu og rökstuðningi.
- Setja saman ræktunaráætlanir fyrir ræktun þessara tegunda í gróðurhúsum og fylgja þeim eftir, metið með rökstuðningi og kynningu.

Leikniviðmið

Nemandi skal hafa öðlast leikni í að:

- Greina og flokka helstu gerðir af tómötum, gúrkum og papriku í ræktun í gróðurhúsum á Íslandi.
- Fjölgja viðkomandi plöntutegundum með viðurkenndum aðferðum.
- Beita viðeigandi tækni við ræktun og umhirðu þessara tegunda í gróðurhúsum.
- Beita viðeigandi aðferðum við plöntuvernd, uppskeru, meðhöndlun og geymslu afurða fram að sölu.
- Tryggja gæði afurða sinna með viðeigandi aðferðum við plöntuvernd, uppskeru og meðhöndlun fram að sölu, metið með verkskipulagi, frágangi og útsjónarsemi
- Miðla til annarra hvernig ræktun á tómötum, gúrkum og papriku í gróðurhúsum fer fram, metið með kynningu.

Námsmat

Einkunn fyrir verkefni og kynningar nemenda, skriflegt próf

Leiðbeiningar og athugasemdir (fyrir aðra kennara)

Vettvangsheimsóknir. Verklegar æfingar í uppeldi og ræktun í gróðurhúsum. Hluti af áfanganum er verkefnavinna..

Tenging við grunnþætti

Nemendur læra að lesa í ræktun sína með gæði að leiðarljósi.

Sjálfbærni: Ræktun í gróðurhúsum byggir á útsjónarsemi og því að bóndinn sé sjálfbær að sem mestu leyti.

Lýðræði og mannréttindi: Framleiðsla matjurta í gróðurhúsum tryggir neytendum aðgang að ferskum matvælum sem má túlka sem sjálfsögð mannréttindi.

Vika	Dags	Efni	Verkefni
1		Lotuvika	
1	28 ágúst	Inngangur og kynning áfangs	Skýrsla úr vettvangsferð
		Heimsókn í garðyrkjustöð	3,3%
2	4 sept	Paprika - saga, grasafræðileg lýsing, blóm- og aldinmyndun	
		sáning, forræktun, rótarbeðsefni og ræktunarfyrirkomulag	
3	11 sept	Gróðursetning, vökvun, áburðargjöf, hiti, loftraki CO2	
		tilskurður, aflöðun og toppun.	
4	18 sept	Uppskeyra, aldingæði, meindýr, sjúkdómar, kvillar,	Verkefni / Próf
		vetrarræktun, lýsing, yrkjaaval og markaðssetning.	10 %
5		Lotuvika	Skýrsla úr vettvangsferð
	25 sept	Heimsókn í garðyrkjustöð	3,3%
6	2 okt	Tómatar - saga, grasafræðileg lýsing,	
		blóma- og aldinmyndun og sáning.	
7	9 okt	Val á rótarbeðsefni, fyrirkomulag ræktunar, útplöntun,	
		vökvun, áburðargjöf, hiti, loftraki, CO2 gjöf, umhirða og vaxtarstýring	
8	16 okt	Uppskeyra, aldingæði, meindýr, sjúkdómar, kvillar	
		Vetrarræktun, lýsing, milliplöntun, yrkjaaval og markaðssetning	
9	23 okt	Gúrkur - saga, grasafræðileg lýsing, forræktun, rótarbeðsefni	Verkefni / Próf
		útplöntun, uppbinding, niðurlagning, vökvun, áburðargjöf, CO2	10 %
10	30 okt	Lotuvika	Skýrsla úr vettvangsferð
		Heimsókn í garðyrkjustöð	3,3%
11	6 nóv	Hit, loftraki, umhirða, stofngúrkur, umplöntun	
12	13 nóv	Heilsársæktun gúrkna, uppskeyra, geymsla, aldingæði.	Verkefni / Próf
			10 %
13	20 nóv	Sjúkdómar, meindýr, kvillar, hreinsun og sótthreinsun húsa	
		Síðustu verkefnaskil 30. nóv	
14	29 nóv	Upprifjun fyrir próf	
15	10 des	Próf	

Námsmat:

Skriflegt próf í lok annar gildir 60 % af lokaeinkunn í áfanganum

Lámarkseinkunn á lokaprófi er 5.

Þátttaka í heimsóknum í lotuviku, skýrsluskil, 10%, verkefni/próf 30%

Námsefni:

Efni samantekið af Garðari R. Árnasyni á pdf formi. Einnig hægt að fá útprentað á skrifstofu gegni vægu gjaldi.

Glærur frá kennara og efni á pft formi, umræður í tíma, heimsóknir í garðyrkjustöðvar

Skipulag námskeiðs

Kennsla fer fram með fyrirlestrum og heimsóknum á garðyrkjustöðvar

Fyrirlestrar:

Fyrirlestrar kennara (glærupakkar) verða settir inn í kennslukerfi skólans, Innu, undir heiti áfangans.

Kennari prentar ekki glærupakkana út þannig að þeir nemendur sem vilja hafa útprentað efni verða að prenta sjálfir.

Staðarlotur:

Mætingaskylda er hjá fjarnemum í lotuvikum. Mikilvægt er að nemar taki þátt í heimsóknum, þar sem skila þarf skýrslum eftir heimsóknum sem eru hluti af lokamati áfangans.

Upptökur og streymi:

Fyrirlestrar verða teknir upp í kennslustundum og aðgengilegir fjarnemum, auk þess sem þeim verður streymt í rauntíma.

Kennsluáætlun er birt með fyrirvara um breytingar

Garðyrkjuskóli - FSU, Reykjum, 27. ágúst 2025

Óli Finnsson